

VÍZI PÉTER ÉS VÍZI PÁL

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy öreg király, s annak egy szépséges szép leánya. Akadt is a királykisasszonynak kérője, nem egy, de tizenkettő is. Hanem az öreg király egyhez sem adta, mert egy éjjel valami csudálatos álmot látott, azt elébb meg akarta fejtetni az ország bölcs embereivel. Az volt a király álma, hogy a leánya két korsó vizet kiöntött a földre, az a víz elkezdett áradni, s olyan nagyra áradott, mint a tenger; elborította az ő országát, de nemcsak azt, elborította az egész világot.

Reggel, amint felkelt a király, összehívatta mind az ország bölcseit, a jövendőmondókat, az álmofejtőket, s elmondotta nekik az álmát. Össeültek a bölcsek, s nagy tanakodás után meg is fejtették az álmát a királynak. Azt mondták, hogy az a két korsó víz két vitéz fiút jelent, s azzal a két vitéz fiúval a királykisasszonyt áldja meg az Isten. A kiöntött víz áradása a két fiú vitézségét jelenti, s az a szörnyű nagy áradás azt jelenti, hogy az a két fiú elfoglalja az egész világot s egyben az öreg király országát is.

Megijedt az öreg király ettől az álmofejtéstől. Az ország bölcsei azt tanácsolták, hogy ne adja férjhez a leányát, hanem a legmagasabb hegy tetején építtessen egy kis vasházat; azon a vasházon ne legyen se ajtó, se ablak, csak éppen egy akkora lik, hogy egy csupor meg egy tányér s mi más egyéb beférjen rajta. Ebbe a kicsi házacskába zárja be a leányát, ki se eressze soha, s akkor soha be nem teljesedik az álma.

Hát az öreg király megfogadta a bölcs emberek tanácsát, fölvitette a leányát a legmagasabb hegy tetejére, körülépítette egy kis vasházacskával, s azon csak éppen akkora likat hagyatott, hogy enni- s innivalót beadhassanak neki.

Hej, sírt a szegény királykisasszony, szakadott a könnye, mint a záporosó. De hiába sírt, az öreg király nem kegyelmezett. Sírás volt éjjele-nappala. Nem látta a fényes napot, nem látott sem embert, sem állatot.

Egyszer, mi történt, mi nem, elég ahhoz, hogy nagy csuda történt: a kis vasházacska földjéből forrásvíz buggyant ki. A királykisasszony nagy örömmel ivott belőle, aztán lefeküdt, elaludott szépen, csöndesen. S ím halljatok csudát! - két aranyhajú gyermek játszadozott reggel körülötte.

Éppen Péter és Pál napja volt, s a királykisasszony a két fiút elnevezte Péternek és Pálnak, s arról a forrásvízről még vezetéknevet is adott nekik. Úgy hívta őket: Vízi Péter és Vízi Pál.

Telt-múlt az idő, a királykisasszonynak elmúlt a rossz kedve, dajkálta, nevelte a gyermekeket, s mire hétesztendősek lettek, úgy megerősödtek, hogy egyszerre csak nekidőltek a vasházacska falának, s az oldalát kidöntötték. Most már mehettek, amerre szívüknek tetszett. A fiúk az anyjukkal együtt azt határozták, hogy az anyjuk csak maradjon a házacskában, az oldalát helyreállítják, s maradjon ott, míg visszajönnek a szabadítására.

Elindult a két fiú, bementek a városba, ott szereztek maguknak nyilat, kardot, kést, mindenféle fegyvereket, aztán addig mentek, mendegéltek, míg egy rengeteg erdőbe nem értek. Rengeteg erdőben addig mentek, míg egyszerre csak az út kétfelé vált. Ottan letelepedtek egy fa alá. Nem is gondolták, hogy miféle fa alá telepedtek. Ez a világ jósfája* volt. Aki e fa alatt valamit kívánt, annak minden kívánsága teljesedett.

Leült a két fiú a fa alá, ottan beszélgetnek, tanakodnak. Egyszerre csak azt mondja az egyik:

- Hej, istenem, de jó volna egy kicsi ropogós malacpecsenye.

Abban a pillanatban, ahogy elsóhajtotta magát, leesett a fáról egy sült malac. Most már tudták, hogy a világ jósfája alatt vannak.

Kívántak is mindenféle jó enivalót, innivalót, s a fáról csak úgy hullott le, amit szemük-szájuk kívánt. Mikor aztán jóllaktak, s jól kipihenték magukat, mondja Péter:

- No, öcsém, itt kétfelé válik az út, váljunk el mi is egymástól. Merre akarsz menni, jobbra-e vagy balra?

Azt mondta Pál, hogy ő jobbra megyen.

- Jól van, öcsém - mondotta Péter -, akkor én balra megyek. De előbb a késünket szúrjuk belé ebbe a fába, s ha majd valamelyik visszakerekedik kettőnk közül, húzza ki a másinak a kését. Hogyha fehér víz folyik ki utána, az azt jelenti, hogy a másik él és jó dolga van. De ha piros vér folyik, az a másinak a halálát jelenti.

Beleszúrják a késüket a fába, keserves könnyhullatások közt elbúcsúznak egymástól, Péter ment balra, Pál jobbra.

Alighogy elváltak egymástól, Péter meglát egy farkast, ráhúzza a nyilat, meg akarja löni, de a farkas könyörögni kezdett, hogy ne bántsa, inkább egy kölykét nekiadja. Jól van, Péter nem ölte meg a farkast, de a kölyköt elfogadta, s vitte magával. Megy, mendegél, s meglát egy tigrist, célba veszi azt is, de mondja a tigris:

- Ne lőj meg, királyfi, neked adom egy kölykemet, bizony hasznát veszed ennek.

Péter leeresztette a nyilat, a tigrist nem lőtte meg, hanem a kölykét magával vitte, és úgy ment tovább tigris- és farkaskölyökkel. Amint menne, mendegélne, elejébe toppan egy oroszlán. De biz ő nem ijedt meg, célba veszi ezt is. Mondta az oroszlán:

- Hallod-e, te királyfi, ne ölj meg, inkább neked adom egy kölykemet, bizony még hasznát veheted.

A királyfi megkegyelmezett az oroszlánnak is, elfogadta a kölykét, úgy ment tovább a három kölyökkel. Mentek, mendegéltek hetedhét ország ellen, erdőkön-mezőkön által, s egyszer beérnek egy rettentő nagy városba. De abban a városban minden ház gyászfeketébe volt húzva. Az utcák is be voltak teregetve gyászfekete posztóval, de még a hidak is, de még a fák is. Volt a város végén egy kicsi ház, abban lakott egy öregasszony.

Bemegy ahhoz Péter, köszönti illendőképpen, s kérdi:

- Ugyan bizony, öreganyám, miért húzták ezt a várost gyászfeketébe?

- Jaj, lelkem, fiam, ne is kérdezd! Ennek előtte huszonnégy esztendővel egy irgalmatlan nagy sárkány keresztülrepült a városon, s a város kútjába beleeresztett egy tojást. Abból a tojásból kikelt egy tizenkét fejű sárkány s ez a sárkány adót vetett ki a városra, hogy csak úgy ad vizet, ha minden esztendőben egy tizennyolc esztendős leányt a kútba vetnek. Ebben az esztendőben csak egy tizennyolc esztendős leány van. És ez a királyé. Most rá került a sor. Azt üzenté a királynak a sárkány, hogy ha a leányát szépszerével odaadja, többet nem sanyargatja a várost, mert a királykisasszonnyal elrepül nagy Sárkányországba. Hiszen csak akadna egy vitéz ember, aki a sárkányt megölje, nekiadná a király a leányát s fele országát.

"No, Péter - gondolta magában a fiú -, most mutasd meg, hogy mit tudsz!"

A királykisasszonyt másnap kellett vinni a kúthoz, Péter hát lefeküdünt az öregasszonynál, hogy jól kipihenje magát, de hajnalhasadáskor felkelt, jól kifente a kardját, adott az állatainak is enni, amennyi csak beléjük fért, s úgy sétált a város kútjához. Hát úgy dél felé hozzák a szegény királykisasszonyt gyászfeketébe vont hintón, a hintó előtt tizenkét paripa, mind a tizenkettő hollófekete, s azokon is gyászfekete posztó. Jött a hintó után a nép is, de jó messziről, sírt a királykisasszony, sírt az apja, anyja, sírt minden jólélek. Csak egy ember jött a királykisasszonnyal: a vörös herceg. Ez eléállott, hogy ő majd megöli a tizenkét fejű sárkányt. Vízi Péter föl sem ment a királyhoz, nem is ajánlotta magát, csak ott állott a kútnál, s várta a sárkányt.

Hát egyszerre csak nagy buggyokat vet a víz, kavarodik-zavarodik, a színében sötétre változik. Aztán csak szakadni kezd a kútból a vörös láng, a kék láng, a zöld láng: ez már a sárkány torkából szakadott ki. Ím, csakugyan jó a sárkány, kiveti magát a kútból, tátogatja rettentő nagy száját, mind a tizenkettőt, üti a földet a farkával, hogy csak úgy döngött-rengett belé.

Haj, uramistenem, a vörös hercegnek sem kellett egyéb, egyszeriben inába szakadt a bátorsága, s nagy hirtelen fölmászott egy fűzfára. De bezzeg nem ijedt meg Vízi Péter.

Kirántotta széles, görbe kardját, s neki a sárkánynak. Szakadt a verejték Vízi Péterről, de szakadt a sárkányról is, mert hiába erősködtek, sem Vízi Péter nem tudta halálosan megvágni, sem a sárkány nem tudott úgy fordulni, hogy a farkával megcsaphassa Vízi Pétert, pedig mind azon mesterkedett. Hanem mikor az állatok látták, hogy a gazdájuk mindjárt a fűbe harap, uccu neki a sárkánynak, a tigris lekapta a farkát, megragadta az oroszlán is, meg a farkas is, s abban a szempillantásban Vízi Péter beleugrott a sárkány tizenkettedik szájába, nagy hirtelen a buzogányával kipecskelte a száját, leszaladt a gyomrába, ottan megtalálta a sárkány lelkét fekete galamb képében, annak a szívet keresztülszúrta, s amint vége volt a fekete galamb életének, vége lett abban a minutában* a sárkány életének is. Akkor Vízi Péter szépen végigsétált a sárkánynak mind a tizenkét fejében. Mind a tizenkét fejében talált egy-egy aranyalmát; azokat a zsebébe tette, s szépen kísértelt a földre.

Szörnyűképpen el volt fáradva Vízi Péter, a fejét lehajtotta a királykisasszony ölébe, s egyszeriben elaludott. Elaludtak az állatai is, de a fűzfán ülő vörös hercegnek sem kellett egyéb. Bezzeg most nem félt, leszállott a fűzfáról, felkapta Vízi Péter kardját, a másik kezével befogta a királykisasszony száját, hogy ne kiálthasson, s Vízi Péter nyakát levágta. Nem volt arra senki lélek, aki ezt látta volna. A vörös herceg hát szépen hazavezette a királykisasszonyt, de útközben megmondta neki, hogy ha elárulja, így meg úgy öli meg. Fölmenni a palotába, ott a vörös herceg eldicsekedik, hogy így meg úgy ölte meg a sárkányt, s mert hogy a királykisasszony nem mert szólni, mindjárt papot hívtak, nagy lakodalmat csaptak, a vendégségnél a vörös herceget a főhelyre ültették, de még tizenkét selyempárnát is tettek alája.

Amíg a királynál folyt a dínomdánom, lakodalom, azalatt az állatok felébredtek, s látják, hogy a gazdájuk feje le van vágva. Nosza, szalasztják a tigris - mert az volt a közöttük a legjobb futó -, hogy hozzon az erdőből forrasztófűvet, azzal majd visszaforrasztják a gazdájuk fejét.

Elszalad a tigris, s amint szalad az erdő felé, találkozik egy nyúllal. Annak a nyúlnak a szája tele volt valami fűvel. Kérdi a tigris:

- Mit viszel, te nyúl?

- Én bizony útilaput a fiamnak.

- Add csak ide, találasz te még ott, hol ezt találtad, nekem nagyobb szükségem van erre.

Jó szívvel, nem jó szívvel, a nyúl az útilaput odaadta a tigrisnek, mert félt, hogy különben szerteséjjel szaggatja, s a tigris visszaszaladott a társaihoz.

- Hát melyik ért a doktorsághoz? - kérdi az oroszlán.

- Én értek - mondta a farkas -, minden nemzetségem doktor volt.

- No, ha úgy, hát forraszd vissza a gazdánk fejét.

Fölkapja a farkas Vízi Péter fejét, egy pillanatra oda is forrasztja; de mikor talpra állítják, akkor látják, hogy a képes fele hátrafelé van fordulva.

- Ejnye ilyen-olyan teremtetted - kiáltott az oroszlán, s jól pofon ütötte a farkast -, hát így tanultad ki a doktorságot?! - Hirtelen lekapta Vízi Péter fejét, előrefordította a képes felét, s úgy forrasztotta a nyakához.

Vízi Péter egyszeriben kinyitotta a szemét, azt hitte, hogy csak nagyot aludott. Az állataitól tudta meg, hogy mi történt vele.

- No, megállj, vörös herceg, mindjárt megkeserítem én a lakodalmadat!

Előbb a sárkány tizenkét fejéből kiszedte az aranyfogakat (volt mind a tizenkettőben kettő), a tarisznyájába tette, s mondta az állatainak:

- Gyertek velem, édes szolgálaim.

Bement a városba, egyenesen az öregasszonyhoz, s attól megtudta, hogy már áll is a lakodalom javában. De bezzeg nem volt Vízi Péternek maradása, szólította az állatait, ment föl a palotába, s ahogy ment föl a garádicson, csak hullani kezd a selyempárna a vörös herceg alól. Először egy, utána kettő, egyszerre csak úgy leesett a kopasz földre, hogy alig tudták felszedni. Bekiáltott Vízi Péter a palotába:

- Gyere ki, vörös herceg, ha igazi vitéz vagy!

Hej, reszketett a vörös herceg, mint a nyárfalevél, ment is volna, nem is, nem tudta, hogy mit csináljon. De a királykisasszony is csak biztatta:

- Eredj, csak eredj, mutasd meg a vitézségedet!

Megint bekiáltott Vízi Péter:

- Gyere ki, te sárkányölő herceg!

- Eredj, eredj - biztatta a királykisasszony -, mutasd meg, hogy te ölted meg a sárkányt!

Mit volt mit tenni a vörös hercegnek, kimegy az udvarra nagy reszketve, kirántja a kardját, de biz azt ránthatta, többet a hüvelyébe vissza sem dughatta: csak egyszer vágott hozzá Vízi Péter, s mindjárt a fűbe harapott. Akkor bement Vízi Péter a palotába, elővette a tarisznyájából a tizenkét aranyalmát meg a sárkány huszonnégy aranyfogát, s mondta a királynak:

- Ím, ezzel bizonyítom, felséges királyom, hogy én öltem meg a sárkányt, s nem a vörös herceg.

De bezzeg bizonyította a királykisasszony is, de bezzeg örült a király is, mert jobban tetszett neki Vízi Péter, mint a vörös herceg. Folytatták a lakodalmat, s abban sem hagyták hét álló hétig. Lakodalom után egyszer Vízi Péter vadászni indul, hanem a felesége a nyakába borult,

s úgy kérte, hogy akárhová menjen, csak a boszorkánytanyát kerülje, mert az sötétebb a pokolnál, onnét még ember élve nem került vissza.

Ígéri Péter, hogy nem megy, de amint kiment a palotából, nagy kedve kerekedett mégis, hogy megnézzze azt a boszorkánytanyát. Kimegy az erdőbe, megy, mendegél, s egyszer csak felszökik előtte egy nyúl. Megcélozza a nyilával, s nem találja.

"Mi dolog ez - gondolja magában Vízi Péter -, még sohasem hibáztam el vadat!" Megy tovább, és egy hajításnyira megint felszökik előtte egy nyúl, rálő, s azt sem találja.

Mérgelődött Péter, s ment tovább nagy bosszúsan. Alig ment tovább, harmadszor is felszökik előtte egy nyúl, arra is rálő, s azt sem találja. Hát uramteremtőm, mi történt. Egyszerre csak elsötétedik az erdő, mintha éppen a poklok országában lett volna, az állatai reszketve, szűkülve húzódtak melléje. Nézett volna erre, nézett volna arra, nézett fel az égre, nem látott egyebet rettentő nagy sötétségnél.

"Na, ez bizonyosan a boszorkányok tanyája" - gondolta magában. Az is volt, érezte a kezével-lábával, testével, hogy csak úgy nyüzsögnek mellette mindenféle csúszó-mászó állatok, s hallotta, hogy repkednek, surrognak-burrognak feje fölött a denevérek. Aztán egyszerre csak támadott rettentő nagy forgószél, szaggatta ki a fákat tövestül, fölkapta Pétert is, a három állatát is.

Ebben a forgószélben, mint egy hintóban, úgy ült egy öregasszony, a forgószelek királynéja. Ez fölkapta Vízi Pétert, s jó messzire elhajította, utána az állatait is. De áldott szerencsére, süppedős homokba esett, s abban süppedett mind alább-alább, három napig meg sem állott. Akkor belecsubbantak egy mély folyóvízbe. Na, kivergelődnek ebből a vízből, s mennek szegények a poklok országában, mert ez ugyan nem volt más. S hát uramteremtőm, látták mindenfelé, amint az ördögök hányták be forró, meleg üstökbe azoknak az embereknek a lelkét, akik e világon való életükben nagyot vétkeztek.

No de Vízi Péter nem idevaló volt, hirtelen nagy forgószél kerekedett, fölkapta ismét az állataival együtt, fölrepítette a pokol likán, s vitte vissza egyenest a boszorkánytanyára.

Megy, mendegél szegény Péter, elgyengülve, támolyogva botorkázott a nagy sötétségben, s ím, egyszerre meglát valami gyenge világosságot. Lassan odatapogatódznak, ahol ez a világosság volt, s hát ott egy nagy darab fa égett, s amint szénné lett, egy láthatatlan kéz megint más darab fát tett a szénre.

Leül Vízi Péter a tűz mellé. A tarisznyájában volt kenyér, szalonna, azt eléveszi; a szalonnát fanyársra húzza, s a zsírját veregeti a kenyérhez. Amint sütögeti a szalonnát, megszólal mellette valaki didergős, fázós hangon:

- Jaj, be fázom!

Péter körülnézett, nem látott senkit, s nem is szólt semmit. Megint megszólalt az a hang:

- Jaj, be fádom!

Tovább már nem állhatta szó nélkül, mondta Péter:

- Ha fázol, gyere ide, s füttözzél!*

- Jaj, nem merek, mert az állataid összetépnek.

Fölnéz Péter a fára, hát ott guggol egy öregasszony. Mondja neki:

- Jöjjön csak le, néne, nem bántják ezek az állatok.

- Nem merek, hanem ledobok három arany hajszálat, azokat fektesd az állataid hátára, akkor lemegyek.

- Jól van, dobja le.

Ledobja az öregasszony a három arany hajszálat. Vízi Péter ráteszi az állatjaira, s észre sem vette, hogy az állatok egyszeriben kővé meredtek. Leszáll az öregasszony a fáról, a tűz mellé ül, előránt egy varangyos békát, nyársra húzza, sütögeti, s mondogatni kezdi magában:

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem szalonnát, te eszel békát.

- Mit beszél kend?

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem szalonnát, te eszel békát.

- De már ki mit süt, azt egyék! - kiáltott Vízi Péter, s haragjában a vén boszorkányhoz vágta a szalonnát.

Hej, a vén boszorkánynak sem kellett egyéb, felpattant, megragadta Vízi Pétert, de úgy megragadta, hogy mozdulni sem tudott. Szólítja az állatjait, azok sem mozdulnak. Elvette a vén boszorkány Vízi Péter kardját, miszlikbe vagdalta a testét, s egy nagy kádba behányta.

Amikor ez történt, egy nappal, két nappal azután Vízi Pál visszafordult a világ jósfájához, ahol a testvérétől elvált, kihúzza a kését, s hát piros vér buggyan ki utána.

- Hej, édes Jézusom, meghalt a bátyám! - sóhajtott keservesen Vízi Pál. Meg sem állott, ment azon az úton, amerre a bátyja elment. Éppen úgy járt, mint a bátyja. Találkozott a tigrissel, meg akarta löni, de nem lőtte meg, s a tigris nekiadta egy kölykét. Éppen így járt az oroszlánnal, így a farkassal is. Neki is volt három állata, s úgy ment abba a városba, ahol a bátyja megölte a tizenkét fejű sárkányt. Vízi Pál úgy hasonlított Vízi Péterhez, mint egyik tojás a másikhoz, s mikor a városba megérkezett, s előre vitték a híret, hogy jó, elejébe harangoztak. A kicsi királyné pedig aranyos, bársonyos hintóba ült, s úgy ment elejébe. Azt hitte, hogy az ura került vissza a boszorkánytanyáról, s mikor meglátta Vízi Pált, leugrott a hintájából, s nyakába borult.

- Édes uram, lelkem, uram, csakhogy visszakerültél a boszorkánytanyáról!

Vízi Pál egy szóval sem árulta el, hogy ki s mi ő, elég az, hogy tudta, hol s merre kell keresni a bátyját. Másnap reggel nem szólt a kicsi királynénak semmit, ment a boszorkánytanyára, mentek vele az állatai is. Éppen úgy járt, mint a bátyja, háromszor lőtt nyúlra, s egyszer sem talált, s mikor a harmadikra is elhibázta, elsötétedett az erdő, egy lépést sem látott sem előre, sem hátra.

Hanem mégis több szerencséje volt, mint a bátyjának, mert mindjárt megpillantotta azt a gyenge világosságot, s odament. Leül a tűz mellé, sütni kezdi a szalonnát; s hát hallja, hogy valaki didereg a fán, s leszól:

- Jaj, be fázom!

- Gyere le, ha fázol - vetette oda Vízi Pál, de a vén boszorkány most sem mert lejönni, míg Vízi Pál meg nem ígérte, hogy a három arany hajszálat az állataira fekteti.

- Hát csak vesse le - szólott föl Vízi Pál.

Le is veti a vén boszorkány, de úgy találta vetni, hogy mind a három arany hajszál a tűzbe esett, s porrá égett. De ezt a vén boszorkány nem vette észre. Leszállott a fáról, a tűz mellé ült, honnét, honnét nem, egy varangyos békát ránt elő, sütögetni kezdi, s mondogatja magában:

- Én sütök békát, te sütsz szalonnát, én eszem szalonnát, te eszel békát.

- Eszel, majd megmondom, mit! - s a boszorkányhoz csapott a szalonnával.

Felszökik a boszorkány, megragadja Vízi Pált, de abban a szempillantásban ráugrik a három állat, s úgy megfogják, hogy moccanni sem tudott.

- Kegyelmezz az életemnek - könyörgött a boszorkány -, s föltámasztom a bátyádat s föl az állatait!

Hát jól van, Vízi Pál intett az állatoknak, de azért jól közrefogták, hogy el ne szaladhasson. Akkor a boszorkány szedett egy csomó mindenféle forrasztófüvet, csinált mindenféle hókuszpókuszt, hát egyszer megelevenedik Vízi Péter, megelevenednek az állatai is, s ahogy megelevenedett Vízi Péter, halljatok csudát, megvilágosodék az erdő, híre-pora sem volt többé a boszorkánynak, eltűntek a csúszó-mászó állatok, mintha a föld nyelte volna el.

Összeölelkezett, összecsókolódzott a két testvér, s mentek a városba, utánuk a hat állat, azután fel a palotába. De csak még most ámult-bámult a kicsi királyné. Amíg meg nem mondták, melyik az ő édes ura, nem tudta, hogy melyiket ölelje, melyiket csókolja. Még csak ezután teljesedett be az öreg király álma. Vízi Péter és Vízi Pál országról országra jártak, elfoglalták az egész világot, úgy nőtt a vitézségük, mint a tenger, elborította az egész világot.

Így volt, vége volt, mese volt.